

II. STUDII, ARTICOLE, OPINII

ORDINUL DE PROTECȚIE – INSTRUMENT DE PROTECȚIE A VICTIMELOR TUTUROR FORMELOR DE VIOLENȚĂ

Conf. univ. dr. Andreea DRĂGHICI

Lect. univ. dr. Ramona DUMINICĂ

Abstract

The protection order, originally regulated by Law no. 217/2003 on preventing and combating domestic violence and applicable only to victims of domestic violence, may be issued, as of 31 August 2024, the date of entry into force of Law no. 26/2024 on the protection order, and for the protection of any person who is subjected to acts of violence whether they occur in the domestic or non-domestic environment and regardless of the status of the aggressor towards the victim. In society, violent behavior does not only occur in the family, but can occur in all types of relationships a person enters into. Starting from the fact that the need for protection against aggression that may endanger a person's life or his/her physical or mental integrity or freedom is a general one and that the protection order has already proved in practice to be an effective means of protection, the legislator considered it appropriate to adopt this new normative act which regulates the conditions and procedure for issuing the protection order in a similar way to the provisions of Law no. 217/2003.

Keywords: *restraining order, celerity, acts of violence, Law no. 217/2003 on preventing and combating domestic violence, Law no. 26/2024 on restraining order.*

1. Cadrul legal de protecție a victimelor violenței domestice

Relațiile de familie trebuie să reprezinte o preocupare permanentă a statului prin prisma importanței acestora în cadrul oricărei societăți. Când vorbim despre violență domestică, în mod evident, sfera relațiilor de familie trebuie să depășească cadrul prescris de art. 258 din Codul civil, raportându-se și la acele relații asimilate celor de familie, care nu se bazează în exclusivitate pe instituția căsătoriei.

Violența domestică, adică violența exercitată în sânul acestor relații de familie, a reprezentat și reprezintă încă un fenomen extrem de prezent în societatea românească, acesta determinând reacția firească și imediată a statului în sensul adoptării și aplicării unor reglementări legale care să permită protecția acelor persoane - victime ale tuturor formelor de violență provenite din partea unui agresor care prin modalitatea sa de manifestare comportamentală pune în pericol viața și sănătatea acestora, dar și o încălcare a unor drepturi ale omului fără de care ființa umană nu ar fi completă.

Reglementarea legală nu face altceva decât să protejeze victimele violențelor, atât din punct de vedere al vieții și sănătății lor (adică a integrității fizice și psihice), cât și din punct de vedere social, permițându-le acestora exercitarea libertăților lor legale, fără temere. Prin urmare, violența domestică este un fenomen de o deosebită complexitate a cărui recunoaștere și reglementare legală implică atât protejarea integrității victimelor, cât și a intereselor lor sociale, fiind o problemă de interes general.

În România, cadrul legal de protecție a victimelor violenței domestice este conturat de Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie¹. La nivel european și internațional există, de asemenea, o preocupare susținută pentru adoptarea unor măsuri eficiente care să protejeze victimele violenței domestice.

Astfel, trebuie amintită Convenția pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice² al cărei scop declarat este de a proteja femeile împotriva tuturor formelor de violență și de a preveni și a elimina aceste forme de violență, de a promova egalitatea între femei și bărbați și de a promova cooperarea internațională în vederea eliminării violenței împotriva femeilor și violența domestică și de a furniza sprijin și asistența organizațiilor și agențiilor guvernamentale de aplicare a legii pentru a coopera în mod eficient în vederea adoptării unei abordări integrate pentru eliminarea violenței domestice.

La nivel național, Legea nr. 217/2003 definește violența domestică într-un sens larg, statuând că aceasta poate consta în *„orice inacțiune sau acțiune intenționată de violență fizică, sexuală, psihologică, economică, socială, spirituală sau cibernetică, care se produce în mediul familial sau domestic ori între soți sau foști soți, precum și între actuali sau foști parteneri, indiferent dacă agresorul locuiește sau a locuit împreună cu victima”*.

Persoana a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol printr-un act de violență poate folosi în favoarea sa mijlocul de protecție instituit de Legea nr. 217/2003, și anume ordinul de protecție, materializat într-o

¹ Republicată în M. Of. nr. 948/2020.

² România a semnat Convenția de la Istanbul la 27 iunie 2014, fiind ratificată de către Parlament la 23 mai 2016 și intrată în vigoare de la 1 septembrie 2016. Cadrul legal național a fost pus în acord cu prevederile Convenției prin Legea nr. 174/2018 privind modificarea și completarea Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie.

hotărâre judecătorească emisă în regim de urgență prin care sunt luate măsuri imediate și necesare în scopul de a proteja integritatea fizică și psihică a victimei unui act de violență în familie.

Prin urmare, ordinul de protecție în reglementarea Legii nr. 217/2003³ este instrumentul juridic eficient cu ajutorul căruia este înlăturată starea de pericol cauzată printr-una sau mai multe acțiuni violente ale unui membru de familie.

2. Domeniul de aplicare și caracteristicile ordinului de protecție reglementat de Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice

Persoana a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol printr-un act de violență și care solicită emiterea ordinului de protecție trebuie obligatoriu să aibă calitatea de „membru de familie”⁴, fie că aceasta este legată de agresor prin filiație (rudenie de sânge sau civilă) căsătorie sau afinitate, fie că este asociată cu agresorul prin prisma relațiilor de fapt existente pe o anumită perioadă de timp, cum ar fi relațiile de concubinaj sau acele relații asimilate relațiilor de familie, adică relațiile dintre tutore și persoana aflată sub tutela sa. Mai mult decât atât, legea are în vedere și situația foștilor soți, chiar dacă aceștia au domiciliu separate. Sfera acestor persoane este stabilită în art. 5⁵ din Legea nr. 217/2003 care excedă noțiunii de familie, așa cum este ea definită de legiuitorul civil.

Potrivit art. 40 din Legea nr. 217/2003, cererea poate fi introdusă atât de victima – membru de familie, cât și de alte persoane care o reprezintă legal, și anume: de către reprezentantul legal în cazul minorilor, de către procuror sau de către reprezentantul autorității sau structurii competente cu atribuții în materia protecției victimelor violenței în familie, de la nivelul unității administrativ-teritoriale, precum și reprezentantul oricăruia dintre furnizorii de servicii sociale, în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, cu acordul victimei.

³ Pentru comentarii pe marginea acestei legi, a se vedea A. Iacuba, E. Diaconu, *Combaterea violenței domestice. Comentarii și explicații. Legea nr. 217/2003 privind prevenirea și combaterea violenței domestice și instrumente europene privind ordinul de protecție*, Ed. C.H. Beck, București, 2019.

⁴ Pentru dezvoltări cu privire la definiția „membrului de familie”, a se vedea O. A. Szabo, *Ordinul de protecție instrument de prevenire și combatere a violenței în familie. La granița dintre civil și penal*, accesat în data de 04.04.2024 pe <https://www.universuljuridic.ro/ordinul-de-protectie-instrument-de-prevenire-si-combatere-a-violentei-in-familie-la-granita-dintre-civil-si-penal/>.

⁵ „În sensul prezentei legi, prin membru de familie se înțelege: a) ascendenții și descendenții, frații și surorile, soții și copiii acestora, precum și persoanele devenite rude prin adopție, potrivit legii; b) soțul/soția și/sau fostul soț/fosta soție; frații, părinții și copiii din alte relații ai soțului/soției sau ai fostului soț/fostei soții; c) persoanele care au stabilit relații asemănătoare aceloră dintre soți sau dintre părinți și copii, actuali sau foști parteneri, indiferent dacă acestea au locuit sau nu cu agresorul, ascendenții și descendenții partenerului/partenerului, precum și frații și surorile acestora; d) tutorele sau altă persoană care exercită în fapt ori în drept drepturile față de persoana copilului; e) reprezentantul legal sau altă persoană care îngrijește persoana cu boală psihică, dizabilitate intelectuală ori handicap fizic, cu excepția celor care îndeplinesc aceste atribuții în exercitarea sarcinilor profesionale” (art. 5 din Legea nr. 217/2003 privind violența domestică).

În contextul în care violența domestică este un domeniu de interes public, așa cum am afirmat anterior, este salutară reglementarea care lasă posibilitatea solicitării unui ordin de protecție și altor persoane decât personal victimei, prin prisma faptului că în anumite situații intervenția acestor reprezentanți poate fi salvatoare pentru viața membrilor de familie agresați.

Obiectul unei astfel de cereri poate consta în toate acțiunile sau inacțiunile care se raportează la formele de violență enumerate de art. 4 din Legea nr. 217/2003. Astfel, comportamentul agresorului poate să conștă în violență verbală, violență fizică, violență psihologică, violență sexuală, violență economică, socială, spirituală sau cibernetică. Cu alte cuvinte, aceste acțiuni sau inacțiuni pot fi îndreptate atât împotriva vieții și sănătății victimei, cât și împotriva dimensiunilor sociale ale vieții sale care implică exercitarea liberă a tuturor drepturilor și libertăților recunoscute de lege și care îi conferă un statut social specific. Inclusiv încălcarea acestor drepturi (spre exemplu libertate religioasă, dreptul la corespondență, dreptul la informație, dreptul la viață privată) justifică solicitarea emiterii unui ordin de protecție.

Prima trăsătură a ordinului de protecție decurge din scopul pentru care acesta este reglementat legal, respectiv: *înlăturarea stării de pericol*.

În funcție de forma de violență domestică exercitată asupra membrilor de familie, ordinul de protecție poate prevedea una sau mai multe măsuri de înlăturare a stării de pericol:

- evacuarea temporară a agresorului din locuința familiei, indiferent dacă acesta este titularul dreptului de proprietate;
- reintegrarea victimei și, după caz, a copiilor, în locuința familiei;
- limitarea dreptului de folosință al agresorului numai asupra unei părți a locuinței comune atunci când aceasta poate fi astfel partajată încât agresorul să nu vină în contact cu victima;
- cazarea/plasarea victimei, cu acordul acesteia, și, după caz, a copiilor, într-un centru de asistență;
- obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de membrii familiei acesteia;
- interdicția pentru agresor de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care persoana protejată le frecventează ori le vizitează periodic;
- obligarea agresorului de a purta permanent un dispozitiv electronic de supraveghere;
- interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima;
- obligarea agresorului de a preda poliției armele deținute;
- încredințarea copiilor minori sau stabilirea reședinței acestora.
- interdicția pentru agresor de a încasa alocația de stat pentru copii și încuviințarea încasării acesteia de către părintele/persoana căruia/căreia i s-a încredințat copilul spre creștere și educare sau la care s-a stabilit reședința acestuia
- obligarea agresorului să urmeze consiliere psihologică.

În această materie, există o jurisprudență bogată. Cu titlu de exemplu, amintim din practica judecătorească recentă soluția de admitere a cererii de emitere a unui ordin de protecție prin care s-a dispus obligarea intimatului la păstrarea unei distanțe minime de 100 m față de fiecare dintre petenți, precum și obligarea acestuia la păstrarea unei distanțe minime de 100 m față de locuința fiecărui petent pe o perioadă de 6 luni. Instanța a motivat că măsura păstrării unei distanțe minime de 100 de metri față de petenți și locuința acestora, restrânge dreptul de liberă circulație al intimatului, însă această măsură este necesară într-o societate democratică pentru protejarea drepturilor și libertăților altei persoane, iar ingerința în drepturile intimatului fiind limitată în timp și spațiu, este proporțională și rezonabilă în raport cu scopul urmărit⁶. Într-o altă cauză s-a reținut că unicul scop al acestei proceduri este protejarea integrității fizice și psihice a acelei persoane care este supusă actelor de violență de către un alt membru al familiei, aflându-se într-o stare de pericol care se impunea a fi contracarată prin măsurile dispuse pe calea ordinului de protecție. Deoarece emiterea unui ordin de protecție reprezintă o imixtiune în dreptul la viață privată și de familie, trebuie să fie justificat prin realitatea faptică constatată în cauză, să fie necesar pentru înlăturarea unei stări de pericol în care se află victima și, totodată, proporțional, în raport cu datele cauzei și cu situația concretă reținută în cauză, măsurile de protecție dispuse fiind necesare a fi indispensabile pentru protejarea victimei violenței domestice⁷.

A doua trăsătură a ordinului de protecție se referă la caracterul său *provizoriu, vremelnic*. Acest caracter decurge din natura relațiilor de familie, scopul său fiind acela de refacere a familiei și reintegrare în cadrul său a tuturor membrilor acesteia. Ordinul de protecție îi conferă agresorului posibilitatea de a cântări consecințele faptelor sale agresive și implicațiile acestora, dându-i-se astfel posibilitatea de a-și corecta comportamentul și de a se reintegra în familie. În același sens, sunt și soluțiile pronunțate de instanțele judecătorești, arătându-se că pe durata luării măsurii „pârâtul are posibilitatea de a conștientiza efectele negative pe care le are, prin atitudinea sa, asupra reclamantei și, respectiv, de a-și adapta comportamentul normelor de conviețuire socială”⁸. Într-o altă cauză, instanța a reținut că „ordinul de protecție este un instrument complex care poate fi utilizat în regim de urgență pentru a înlătura un pericol iminent la care victima poate fi expusă. Însă, dispunerea unei asemenea măsuri pe o perioadă nedeterminată ar reprezenta o veritabilă

⁶ Hotărâre nr. 2266/2024 din 29.03.2024, pronunțată de Judecătoria Târgu Jiu, cod RJ ee768386g (<https://www.rejust.ro/juris/ee768386g>), accesată în data de 03.04.2024.

⁷ Hotărâre cameră consiliu nr. 953/2024 din 29.03.2024, pronunțată de Judecătoria Galați, cod RJ 869e9796d (<https://www.rejust.ro/juris/869e9796d>), accesată în data de 03.04.2024.

⁸ Hotărâre cameră consiliu nr. 4155/2023 din 20.09.2023 pronunțată de Judecătoria Bacău, cod RJ 397966e9g (<https://www.rejust.ro/juris/397966e9g>), accesată în data de 03.04.2024.

ingerință asupra drepturilor fundamentale ale celui împotriva căruia se emite ordinul de protecție”⁹.

Cu toate acestea, legiuitorul prevede totuși că la expirarea duratei măsurilor de protecție, persoana protejată poate solicita un nou ordin de protecție, dacă există indicii că, în lipsa măsurilor de protecție, viața, integritatea fizică sau psihică ori libertatea i-ar fi puse în pericol¹⁰.

Totodată, s-a mai reținut în practică că „rolul esențial al ordinului de protecție este acela de a înlătura starea de pericol iminent reprezentând o măsură juridică adecvată de limitare și de prevenire a sa. În caz contrar, (...) protecția victimei ar fi doar una teoretică și iluzorie, consacrată de niște prevederi legislative nepuse corespunzător în practică, întrucât persoana agresată nu ar mai beneficia de o măsură securizatoare concretă, fermă și reală, garanțiile instituite de lege transformându-se într-o protecție exclusiv formală, fără niciun fel de corespondent în viață reală”¹¹.

3. Condiții de admisibilitate a ordinului de protecție în reglementarea Legii nr. 217/2003

Pentru admisibilitatea ordinului de protecție, se cere a fi îndeplinite cumulativ mai multe condiții: existența unei stări de pericol, condiția ca această stare de pericol să se fi născut dintr-un act de violență; starea de pericol să fie cauzată de un membru al familiei.

Starea de pericol reprezintă fundamentul emiterii ordinului de protecție. Aceasta poate să aducă atingere sănătății, vieții, integrității fizice și psihice ori libertății membrilor familiei. De altfel, este evident că, tocmai existența acestei stări de pericol justifică celeritatea, urgența cu care instanța de judecată procedează la emiterea ordinului de protecție.

Actul de violență la care se referă legea cuprinde toate acele fapte de agresiune de orice tip care se desfășoară în cadrul coabitării membrilor unei familii. De altfel, Legea nr. 217/2003 face referire la o multitudine de forme ale violenței, incluzând în această categorie, pe lângă violența fizică (forma cea mai întâlnită) și alte forme de violență, cum ar fi: violența verbală, psihologică, sexuală, economică, socială,

⁹ Hotărâre cameră consiliu nr. 1428/2023 din 06.10.2023, pronunțată de Judecătoria Timișoara, cod RJ 4ed67d78e (<https://www.rejust.ro/juris/4ed67d78e>), accesată în data de 03.04.2024.

¹⁰ Un astfel de instrument de protecție a fost adoptat și la nivelul Uniunii Europene. Este vorba despre Directiva 2011/99/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011, privind ordinul european de protecție.

¹¹ Hotărârea nr. 1114/2023 din 06.12.2023, pronunțată de Judecătoria Costești, cod RJ 4e8g3g845 (<https://www.rejust.ro/juris/4e8g3g845>), accesată în data de 03.04.2024.

cibernetică și spirituală. Pot solicita emiterea unui ordin de protecție toate persoanele care au fost victime ale oricărei forme de violență din cele expuse anterior în cadrul familiei.

De asemenea, pentru emiterea ordinului de protecție este necesar ca *între agresor și victimă să existe relații de familie*. Aceste relații se raportează atât la relațiile de filiație firească sau civilă, cât și la cele asimilate relațiilor de familie (care rezultă din tutela, plasament etc.), și chiar mai mult de atât ele se raportează inclusiv la situația foștilor soți.

Având în vedere că suntem în prezența unei măsuri de excepție care implică restrângerea exercițiului unor drepturi fundamentale ale persoanei agresoare, solicitantul are obligația de a proba pericolul grav, actual și iminent¹² la care ar fi expusă viața, sănătatea sau integritatea sa fizică și psihică în ipoteza lipsei emiterii ordinului de protecție. În acest sens, în jurisprudență s-a reținut că, „o asemenea ingerință în viața unor persoane nu poate fi permisă decât în baza unor indicii sau probe temeinice”¹³, iar „ceea ce trebuie dovedit este nu doar existența unor acte de violență, ci și pericolul creat de aceste acte ce trebuie să întrunească exigența actualității, atitudinea și comportamentul pârâtului fiind necesar a îmbrăca forma unor abateri grave, măsura de protecție fiind la rândul ei absolut necesară pentru înlăturarea unei stări de pericol”¹⁴. În consecință, emiterea unui ordin de protecție trebuie să răspundă unei nevoi actuale, urgente, concrete și reale, nevoie a cărei existență se impune a fi probată¹⁵.

Îndeplinirea tuturor acestor condiții este esențială mai ales în contextul în care se constată în ultima perioadă o creștere a situațiilor în care acest mijloc legal conceput ca o măsură de protecție a victimelor reale ale violenței domestice a ajuns să fie uneori dus în derizoriu prin formularea unor cereri de emitere a unui ordin de protecție chiar și în cazul unor conflicte familiale minore¹⁶. De aceea, instanțele

¹² Pentru un punct de vedere contrar, a se vedea V. Bărbulescu, *Caracterul de prevenție al ordinului de protecție*, disponibil pe <https://www.universuljuridic.ro/caracterul-de-prevenție-al-ordinului-de-protecție/>, accesat în data de 04.04.2024. Autorul citat arată că: „Pentru instituirea ordinului de protecție nu este absolut necesar ca victima să dovedească caracterul actual al agresiunilor la care a fost supusă (indiferent care sunt acestea – verbale, fizice, psihologice, etc.), ci caracterul rezonabil și concret al pericolului în care se află (...)”.

¹³ Hotărârea nr. 4190/2024 din 29.03.2024 pronunțată de Judecătoria Iași, cod RJ 39627233d (<https://www.rejust.ro/juris/39627233d>) accesată în data de 03.04.2024.

¹⁴ A se vedea Hotărâre cameră consiliu nr. 1428/2023 din 06.10.2023, pronunțată de Judecătoria Timișoara, cod RJ 4ed67d78e (<https://www.rejust.ro/juris/4ed67d78e>), accesată în data de 03.04.2024.

¹⁵ A se vedea Hotărârea nr. 2183/2023 din 17.08.2023, pronunțată de Judecătoria Târgoviște, cod RJ 868d33e97 (<https://www.rejust.ro/juris/868d33e97>), accesată în data de 03.04.2024.

¹⁶ A se vedea, în acest sens, pentru dezvoltări, V. E. Preda, *Ordinul de protecție – între ocrotirea victimei și abuzul procesual*, disponibil pe <https://www.universuljuridic.ro/ordinul-de-protecție-intre-ocrotirea-victimei-si-abuzul-procesual/>, accesat în data de 29.03.2024 și T. Manea, G. Șologon, *Ordinul provizoriu de protecție, ordinul de protecție și asigurarea respectării acestora. Scurte considerații referitoare la protejarea membrilor familiei în legislația națională*, în Revista Universul Juridic nr. 11/2021, pp. 90-91.

de judecată au obligația de a verifica cu maximă atenție îndeplinirea acestor condiții, fapt confirmat de practica judecătorească în materie, arătându-se că astfel că „emiterea unui ordin de protecție presupune intervenția brutală a autorităților (instanța de judecată și alte autorități ale statului) în dreptul la viața privată a persoanelor, prin îngădirea extremă a unor drepturi, până la suprimarea temporară a acestora, care nu poate avea loc decât în condiții absolut excepționale, când, în lipsa intervenției, se poate intui existența unei stări de pericol pentru desfășurarea normală a vieții persoanei/ persoanelor agresate, generate de violența agresorului, manifestată în diferitele modalități descrise de lege”¹⁷. De asemenea, în aceeași hotărâre instanța a accentuat că „emiterea unui ordin de protecție impune menținerea unui echilibru între drepturile persoanei căreia îi sunt imputate actele de violență (măsurile de protecție dispuse în urma emiterii ordinului de protecție reprezentând în fapt restrângerea drepturilor ce vizează viața privată și a libertății de mișcare) și drepturile persoanei asupra căreia au fost exercitate actele de violență”¹⁸.

4. Despre ordinul de protecție în reglementarea Legii nr. 26/2024

Încercând să răspundă realităților din societate caracterizate în ultimii ani printr-o creștere a actelor de violență și ținând cont de faptul că nu toate victimele acestor comportamente agresive intră sub incidența Legii nr. 217/2003 (beneficiari ai ordinului de protecție în baza acestei legi, fiind doar victimele violenței domestice, așa cum am arătat deja), legiuitorul român a adoptat un nou act normativ, respectiv Legea nr. 26/2024 privind ordinul de protecție¹⁹.

Această nouă lege urmează a intra în vigoare pe 31 august 2024 și vizează extinderea aplicării ordinului de protecție (provizoriu sau încuviințat de judecător) și în cazurile de violență petrecute în afara relațiilor de familie sau relațiilor asimilate acestora.

Așa cum rezultă și din expunerea de motive²⁰, rațiunea adoptării acestei noi reglementări rezidă în crearea unui instrument juridic eficient, similar celui care există în cazul violenței domestice, având în vedere că pentru victimele actelor de violență, altele decât cele din sfera domestică, exista doar protecția oferită de

¹⁷ Hotărâre nr. 263/2024 din 01.04.2024, pronunțată de Judecătoria Moreni, cod RJ 724544553 (<https://www.rejust.ro/juris/724544553>), accesată în data de 03.04.2024.

¹⁸ Hotărâre nr. 263/2024 din 01.04.2024, pronunțată de Judecătoria Moreni, cod RJ 724544553 (<https://www.rejust.ro/juris/724544553>), accesată în data de 03.04.2024. A se vedea, în același sens, și Hotărârea nr. 2183/2023 din 17.08.2023, pronunțată de Judecătoria Târgoviște, cod RJ 868d33e97 (<https://www.rejust.ro/juris/868d33e97>), accesată în data de 03.04.2024.

¹⁹ M. Of. nr. 172 din data de 4 martie 2024.

²⁰ A se vedea Expunerea de motive disponibilă pe <https://www.cdep.ro/proiecte/2023/700/00/7/em798.pdf>, accesată în data de 02.04.2024.

normele dreptului penal. Eficiența dovedită în practică a ordinului de protecție reglementat de Legea nr. 217/2003, precum și faptul că ambele instrumente apără aceleași valori, respectiv: viața, sănătatea, integritatea fizică și psihică, libertatea persoanei, l-au determinat pe legiuitor să stabilească un regim juridic similar celor două instrumente și adaptat în egală măsură, când este cazul, la situația lor specifică.

Prin art. 12 alin. (1) din Legea nr. 26/2024, asemănător prevederilor din art. 38 alin. (1) din Legea nr. 217/2003, legiuitorul stabilește că persoana a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol prin acte de violență din partea unei alte persoane poate solicita instanței ca, în scopul înlăturării stării de pericol, să emită un ordin de protecție prin care să se dispună, cu caracter provizoriu, una ori mai multe dintre următoarele măsuri - obligații sau interdicții:

- a) evacuarea temporară a agresorului din locuința comună;
- b) reintegrarea victimei și, după caz, a membrilor familiei acesteia în locuința comună;
- c) obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de membrii familiei acesteia ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate;
- d) interdicția pentru agresor de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care persoana protejată le frecventează ori le vizitează periodic;
- e) obligarea agresorului de a purta permanent un dispozitiv electronic de supraveghere;
- f) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima;
- g) obligarea agresorului de a preda poliției armele, componentele esențiale și munițiile deținute, documentele în care acestea sunt înscrise, precum și autorizația/autorizațiile de procurare a armelor emisă/emise pe numele acestuia.

Din formularea textului legal rezultă așadar menținerea caracteristicilor ordinului de protecție din Legea nr. 217/2003, respectiv caracterul său temporar și înlăturarea prin acesta a stării de pericol cu mențiunea că prin noua reglementare se extinde domeniul său de aplicare la orice persoană a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol prin acte de violență din partea unei alte persoane.

Obligarea agresorului de a purta permanent un dispozitiv electronic de supraveghere se poate dispune doar dacă sunt îndeplinite următoarele *condiții*:

- a) a fost dispusă obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de membrii familiei acesteia ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate sau a fost dispusă interdicția pentru agresor de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care persoana protejată le frecventează ori le vizitează periodic

b) atunci când s-a dispus obligarea agresorului de a păstra o distanță minimă față de victimă și, după caz, membrii familiei acesteia, persoanele protejate își exprimă acordul de a purta la rândul lor un dispozitiv electronic de supraveghere care să permită verificarea respectării obligației agresorului;

c) pe raza unității administrativ-teritoriale unde se aplică măsura să fie implementat și funcțional Sistemul informatic de monitorizare electronică, în conformitate cu prevederile Legii nr. 146/2021, cu modificările ulterioare.

Dincolo de oricare dintre măsurile de mai sus, suplimentar, instanța poate dispune și obligarea agresorului să urmeze consiliere psihologică, psihoterapie și poate recomanda internarea voluntară sau, după caz, poate solicita internarea nevoluntară, în condițiile Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002. În ipoteza în care agresorul este consumator de substanțe psihoactive, instanța poate dispune, cu acordul acestuia, integrarea sa într-un program de asistență a persoanelor consumatoare de droguri.

Prin aceeași hotărâre, instanța poate dispune luarea unei măsuri de control al respectării ordinului de protecție și pentru prevenirea încălcării acestuia, precum:

a) obligarea agresorului de a se prezenta periodic, la un interval de timp stabilit de instanță potrivit împrejurărilor, la secția de poliție competentă cu supravegherea respectării ordinului de protecție;

b) verificări periodice și/sau spontane privind locul în care se află agresorul;

c) obligarea agresorului de a da informații organului de poliție cu privire la noua locuință, în cazul în care prin ordin s-a dispus evacuarea lui din locuința comună.

Referitor la *durata măsurilor dispuse prin ordinul de protecție*, art. 13 din noua lege prevede că se stabilește de judecător, fără a putea depăși 12 luni de la data emiterii acestuia.

Similar prevederilor din Legea privind violența domestică, cererea pentru emiterea ordinului de protecție poate fi introdusă de victimă personal sau, după caz, de tutore ori alt reprezentant legal al acesteia și este scutită de taxa judiciară de timbru. De asemenea, cererea poate fi introdusă în numele victimei și de: procuror sau de reprezentantul autorității sau structurii competente, la nivelul unității administrativ-teritoriale, cu atribuții în materia protecției victimelor infracțiunilor.

Competența soluționării cererii aparține judecătoriei în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința victima. Cererile pentru emiterea ordinului de protecție se judecă în camera de consiliu, participarea procurorului fiind obligatorie. Este obligatorie atât asistența juridică a persoanei care solicită ordinul de protecție, dar și a persoanei împotriva căreia se solicită ordinul de protecție.

La expirarea duratei măsurilor de protecție, persoana protejată poate solicita un nou ordin de protecție, dacă există indicii că, în lipsa măsurilor de protecție, viața, integritatea fizică sau psihică ori libertatea i-ar fi pusă în pericol.

Preluând dispozițiile din Legea nr. 217/2003, prin art. 25 legiuitorul noului act normativ a stabilit și posibilitatea de a se solicita *revocarea ordinului* sau înlocuirea măsurii dispuse. Revocarea se poate dispune dacă sunt îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții:

- a) agresorul a respectat interdicțiile sau obligațiile impuse;
- b) agresorul a urmat consiliere psihologică, psihoterapie, tratament de dezintoxicare ori orice altă formă de consiliere sau terapie care a fost stabilită în sarcina sa ori care i-a fost recomandată sau a respectat măsurile de siguranță, dacă asemenea măsuri s-au luat, potrivit *legii*;
- c) dacă există o evaluare a riscului de recidivă realizată potrivit competențelor de către un serviciu de probațiune, care indică un grad de risc suficient de scăzut și faptul că agresorul nu mai prezintă un real pericol pentru victima violenței sau pentru familia acesteia.

Concluzii

Deși salutăm adoptarea acestor noi reglementări, fiind oportună extinderea aplicării ordinului de protecție și în cazurile de violență petrecute în afara mediului domestic și indiferent de calitatea pe care agresorul o are față de victimă, considerăm totuși că forma juridică identificată de legiuitor nu a fost cea mai potrivită întrucât este de natură a crea unele confuzii în aplicarea practică a celor două legi. Având în vedere că aceste noi dispoziții vin în completarea celor din Legea nr. 217/2003 și că regimul juridic aplicabil ordinului de protecție, așa cum am arătat, este similar în viziunea ambelor legi, considerăm că o soluție mai potrivită și în consens cu regulile impuse de Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative²¹ ar fi fost aceea de abrogare a normelor referitoare la ordinul de protecție din Legea nr. 217/2003, iar aspectele particulare referitoare la violența domestică să fie incluse într-un capitol distinct în noua lege. Ne întemeiem acest punct de vedere pe dispozițiile art. 16 din Legea nr. 24/2000 conform căroră, „În procesul de legiferare este interzisă instituirea acelorași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere. (2) În cazul existenței unor paralelisme acestea vor fi înlăturate fie prin abrogare, fie prin concentrarea materiei în reglementări unice (...)”. Este adevărat că prin art. 26 din Legea nr. 26/2024 se precizează că situațiile reglementate de Legea nr. 217/2003 nu intră sub incidența acestei noi legi, însă această mențiune nu este suficientă pentru a se atinge mult dorita accesibilitate, respectiv inteligibilitate a actelor normative.

²¹ Republicată în M. Of. nr. 260 din 21 aprilie 2010.

Bibliografie

1. Studii și articole de specialitate

Bărbulescu V., *Caracterul de prevenție al ordinului de protecție*, disponibil pe <https://www.universuljuridic.ro/caracterul-de-prevenție-al-ordinului-de-protectie/>, accesat în data de 04.04.2024.

Iacuba A., E. Diaconu, *Combaterea violentei domestice. Comentarii și explicații. Legea nr. 217/2003 privind prevenirea și combaterea violentei domestice și instrumente europene privind ordinul de protecție*, Ed. C.H. Beck, București, 2019.

Manea T., Șologon G., *Ordinul provizoriu de protecție, ordinul de protecție și asigurarea respectării acestora. Scurte considerații referitoare la protejarea membrilor familiei în legislația națională*, în *Revista Universul Juridic* nr. 11/2021.

Preda V. E., *Ordinul de protecție – între ocrotirea victimei și abuzul procesual*, disponibil pe <https://www.universuljuridic.ro/ordinul-de-protectie-intre-ocrotirea-victimei-si-abuzul-procesual/>, accesat în data de 29.03.2024.

Szabo O. A., *Ordinul de protecție instrument de prevenire și combatere a violenței în familie. La granița dintre civil și penal*, disponibil pe <https://www.universuljuridic.ro/ordinul-de-protectie-instrument-de-prevenire-si-combatere-a-violentei-in-familie-la-granita-dintre-civil-si-penal/>, accesat în data de 04.04.2024.

2. Legislație

Legea nr. 26/2024 privind ordinul de protecție, publicată în M. Of. nr. 172 din data de 4 martie 2024.

Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, republicată în M. Of. nr. 948/2020.

Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în M. Of. nr. 260 din 21 aprilie 2010.

3. Jurisprudență

Hotărâre nr. 2266/2024 din 29.03.2024, pronunțată de Judecătoria Târgu Jiu, cod RJ ee768386g (<https://www.rejust.ro/juris/ee768386g>), accesată în data de 03.04.2024.

Hotărâre cameră consiliu nr. 953/2024 din 29.03.2024, pronunțată de Judecătoria Galați, cod RJ 869e9796d (<https://www.rejust.ro/juris/869e9796d>), accesată în data de 03.04.2024.

Hotărâre cameră consiliu nr. 4155/2023 din 20.09.2023, pronunțată de Judecătoria Bacău, cod RJ 397966e9g (<https://www.rejust.ro/juris/397966e9g>), accesată în data de 03.04.2024.

Hotărâre cameră consiliu nr. 1428/2023 din 06.10.2023, pronunțată de Judecătoria Timișoara, cod RJ 4ed67d78e (<https://www.rejust.ro/juris/4ed67d78e>), accesată în data de 03.04.2024.

Hotărârea nr. 1114/2023 din 06.12.2023, pronunțată de Judecătoria Costești, cod RJ 4e8g3g845 (<https://www.rejust.ro/juris/4e8g3g845>) accesată în data de 03.04.2024.

Hotărârea nr. 4190/2024 din 29.03.2024, pronunțată de Judecătoria Iași, cod RJ 39627233d (<https://www.rejust.ro/juris/39627233d>), accesată în data de 03.04.2024.

Hotărâre cameră consiliu nr. 1428/2023 din 06.10.2023, pronunțată de Judecătoria Timișoara, cod RJ 4ed67d78e (<https://www.rejust.ro/juris/4ed67d78e>), accesată în data de 03.04.2024.

Hotărârea nr. 2183/2023 din 17.08.2023, pronunțată de Judecătoria Târgoviște, cod RJ 868d33e97 (<https://www.rejust.ro/juris/868d33e97>), accesată în data de 03.04.2024.

Hotărâre nr. 263/2024 din 01.04.2024, pronunțată de Judecătoria Moreni, cod RJ 724544553 (<https://www.rejust.ro/juris/724544553>), accesată în data de 03.04.2024.